

KURAN-I KERİM'İN GÜNÜMÜZE ULAŞMA SÜRECİ

KURANI KERİM

Kuranı Kerim; Allahu Teala'nın Allah Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem'in kalbine inzal ettiği, eşi ve benzeri bulunmayan, tilavetiyle ibadet olunan, en kısa suresinin dahi benzeri getirilemeyen, günümüze kadar tevatür yolu ile ulaşan ilahi kelimedir. Bu ilahi kelam Rasulallah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından sahabeye tebliğ edilmiş ve onlardan da islam ümmetine intikal etmiştir. Bu intikal iki yolla olmuştur; yazılı tebliğ, sözlü tebliğ.

Kuranı Kerim'in Yazılı Olarak Günümüze İntikali

Kuranı Kerim yazılı olarak şu aşamalarla bize ulaşmıştır:

- Kuranı Kerim, nazil olduğu andan itibaren hem ezberlenmiş, hem de Allah Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda vahiy katipleri tarafından yazılıp kaydolunmuştur.
- Hz. Ömer'in teklifiyle Hz. Ebubekir zamanında, Allah Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda yazılan ayetler toplatılıp, bir mushaf haline getirildi. Bu kutlu vazifeyi üstlenen komisyonun başkanı Hz. Zeyd b. Sabit ra' dır.
- Hz. Osman zamanında toplatılan bu Mushaf çoğaltılarak islam beldelerine gönderilmiştir.
- İslam beldelerinde müslümanlar bu nüshalardan sayısız sayıda nüshalar yazdırmışlardır.
- Bu mushaflardaki yazımı inceleyen özel eserler telif edilmiştir.

Yazılı İntikal İle Alakalı Önemli Bilgiler

- ✓ Hz. Zeyd b. Sabit (ra), mushafı cem' ederken sahabelden Allah Rasulü'nün huzurunda yazdıkları Kuran ayetlerinden kimde ne varsa getirmesini, ayrıca bu ayetlerin Allah Rasulü'nün huzurunda yazıldığına dair iki şahit göstermelerini istedi. İki şahit ile isbat edilmeyen nüshalar kabul edilmedi. Sadece Hz. Huzeyme b. Sabit ra'nın getirdiği iki ayet yazılı nüsha kendisinin tek başına şahitliğiyle kabul edildi.
- ✓ Hz. Huzeyme b. Sabit ra'nın getirdiği iki ayet yazılı nüsha (kendisinin tek başına şahitliğiyle kabul edilen iki ayet);
 - Tevbe suresi 128. ayet : لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ
 - Ahzab suresi 23. ayet: مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا
- ✓ Hz. Osman zamanında Kuranı Kerim'i çoğaltan komisyonun başkanı yine Hz. Zeyd b. Sabit ra' dır. Bu komiyonda Hz. Zeyd b. Sabit'n dışında sahabelden; Hz. Abdullah b. Zübeyr, Hz. Said b. As, Hz. Abdurrahman b. Haris b. Hişam vardı

Kuranı Kerim'in Sesli Olarak Günümüze İntikali

Arap toplumu, Allah Rasülü sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında pek çok kableden oluşurdu. Allah Rasülü' de bu kabilelerden İsmail as' ın neslinden gelen Kureyş kabilesine mensuptu. Bu kabilelerin hepsi Arapça konuşmakla birlikte, aralarında çeşitli lehçe farklılıkları bulumaktaydı. Şöyle sıralarsak:

- Aynı kelimenin telaffuzunda farklı seslerin kullanılması
- Aynı kelime ile kastolunan mananın farklı olması
- Sadece bazı kabilelerde kullanılıp, bazılarında kullanılmayan kelimelerin bulunması

Kuranı Kerim, Allah Rasulü sallallahu aleyhi ve sellem'e yedi harf (vecih) üzere nazil olmuştur. Sahabeden kendilerine «kurra» dediğimiz bir grup Kuranı Kerim'le özel olarak ilgilenmiştir ve Allah Rasulü sav. onları Kuran öğreticisi olarak islam beldelerine göndermiştir. Günümüzden elimizden mevcut kıraatlere ait senetler, *Hz. Osman b. Affan, Hz. Ubey b. Ka'b, Hz. Abdullah b. Mesud* gibi meşhur sahabilere dayanır.

Kuranı Kerim'in Sesli Olarak Günümüze İntikalinin Aşamaları

- Cebrail as, Allah Rasulü'ne Kuranı Kerim'i mükemmel bir şekilde öğretmiştir. Her türlü ahkâmını, okuyuş vecihleri ve nice sırlarını...
- Aynı şekilde Allah Rasulü, sallallahu aleyhi ve sellem Kuranı Kerim'i sahabesine mükemmel olarak öğretmiştir. Sahabe-i Kiram' dan bir grup Kuran'ın tamamın ezberlemiş, hayatlarını Kuran öğrenimi ve öğretimi ile geçirmiştir.
- Sahabeler de bu kutlu emaneti Tabiin devri kurrasına naketmiştir.
- Tabiin kurralarının her biri Kuran'ı öğrendikleri şekilde kendinden sonraki nesle öğretti. Kuran metni (resm-i Mushaf) aynı olmakla birlikte okuyuştaki lehçe ayrılıklarından doğan kıraat farklılıklarını aynı şekilde naklettiler. İşte sonraki nesillerde kıraat imamları olarak tanıdığımız «Kurra» da onların elinde yetişti.
- **Kıraatler hususunda yapılan ilk tedvin çalışması İmam Ebu Ubeyd Kasım b. Sellam'a dayanır. İbni Mücahid'in yedi kıraati cem' ettiği kitabına kadar kırka yakın eser yazılmıştır.** Bu tarz eserler önceleri özet çalışmalar şeklindeydi. Her öğrenci hocasından öğrendiği kıraatleri kitabında zikrediyordu. Örnek olarak; Kisai'nin Kitabu'l-Kıraat, el-Uşnani'nin Kitabu'l-Uşnani ve el-Hulvani'nin Kitabu'l-Hulvani'yi sayabiliriz.

Kuranı Kerim'in Sesli Olarak Günümüze İntikalinin Aşamaları

- Bu dönemin ardından hayatlarını Kuran ve Kuran ilimlerine adanmış «kıraat imamları dönemi» gelir. Bu dönemde kurra, sadece hocalarından aldıkları ile yetinmemiş, kıraatleri hakkıyla zabtedip nakleden imamları bulup, bu ilmi onlardan telakki etmişlerdir.
- Kıraatleri cem' etmek amacıyla pek çok seyahatte bulunmuş, kıraatleri kendisine muttasıl senedle ulaşan her imamı kitaplarında zikretmişlerdir. Örneğin; İbni Mücahid yedi kıraati, Taberi sekiz kıraati kitabında toplamıştır.
- Bazı alimler ise sadece belli bir imamı bütün ravileri, tarikleri ve senetleriyle zikredip müstakil bir eser telif etmişlerdir. İmam Dani'nin Yakup kıraatine dair yazdığı eser buna örnek verilebilir.

Günümüzde okunan ve bizlere mütevatir olarak ulaşan kıraatler üç ana kitapta toplanmıştır:

مَنْظُومَةُ حِرْزِ الْأَمَانِي وَوَجْهُ التَّهَانِي

- Yazarı: İmam Şatibi
- Adı: Hırzû'l-emânî ve vechü't-tehânî
- Eser türü: Manzume
- Kaynağı: Ebu Amr ed-Dani'nin et-Teysir adlı yedi kıraati toplayan eser
- İçeriği: 7 kıraat
- Tarik: 14

مَنْظُومَةُ الدَّرَّةِ الْمُضِيَّةِ فِي الْقِرَاءَاتِ الثَّلَاثِ الْمَرْضِيَّةِ

- Yazarı: İmam İbnu'l-Cezeri
- Adı: ed-Dürretü'l-muğıyye fi kırââti's-Selâs_i'l-Merdıyye
- Eser türü: Manzume
- İçeriği: 3 kıraat
- Tarik: 6

النَّشْرُ فِي الْقِرَاءَاتِ الْعَشْرِ

- Yazarı: İmam İbnu'l-Cezeri
- Adı: en-Neşr fi'l-kırâ'âti'l aşr
- Eser türü: Manzume
- İçeriği: 10 kıraat
- Tarik: 1000